

Innst. S. nr. 319

(2007–2008)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

St.prp. nr. 63 (2007–2008)

Innstilling fra næringskomiteen om reindriftsavtalen 2008/2009 og om endringer i statsbudsjettet for 2008 m.m.

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Regjeringen legger med dette fram en proposisjon om reindriftsavtalen 2008/2009 med forslag om endrede bevilgninger over statsbudsjettet for 2008 m.m.

Stortinget godkjente 1. juni 1993 Hovedavtale for reindriften (St.prp. nr. 66 (1992–1993)), og ga Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å forhandle med Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om ettårige avtaler for reindriftsnæringen.

Inneværende reindriftsavtale har en bevilgning på 97,0 mill. kroner over statsbudsjettets kap. 1151 Til gjennomføring av reindriftsavtalen. Dette beløpet er ført opp i vedtak om Landbruks- og matdepartementets budsjett for 2008 under kap. 1151 (St.prp. nr. 1 (2007–2008)).

Den 7. desember 2007 innledet partene i henhold til hovedavtalen forhandlinger om en reindriftsavtale for 2008/2009, og kom til enighet om ny avtale i avsluttende forhandlingsmøte den 6. mars 2008. Avtalen gjelder for perioden 1. juli 2008–30. juni 2009.

Rammen for Reindriftsavtalen 2008/2009 er på 97,0 mill. kroner. Dette er tilsvarende bevilgning som i Reindriftsavtalen 2007/2008 etter vedtatt budsjett for 2008.

Slik som tidligere vil avtalebestemmelsene som gjelder bevilgninger over statsbudsjettet følge kalen-

deråret. Dette innebærer at årets forhandlinger om avtalens økonomiske ramme og fordeling gjelder budsjettåret 2009. Bevilgningen innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom St.prp. nr. 1 (2008–2009) Landbruks- og matdepartementet. Imidlertid fremmes stortingsproposisjonen om reindriftsavtalen som tidligere for behandling i vårsesjonen. Det forutsettes at Stortinget i sin behandling av proposisjonen gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindriftsavtalen, og som er knyttet til bevilgninger i 2009.

I forbindelse med de årlige reindriftsavtaleforhandlingene har Sametinget en observatørstatus, og følger løpende forhandlingene. I forkant av avtaleforhandlingene for Reindriftsavtalen 2008/2009, behandlet Sametinget sitt innspill til de kommende forhandlingene. Med bakgrunn i dette innspillet ble det i forkant av at staten la frem sitt tilbud, avholdt et møte mellom Sametinget og politisk ledelse i Landbruks- og matdepartementet. Sametingets innspill var knyttet til likestilling i reindriften, økning av bevilgningen til Reindriftens utviklingsfond og avgifter i reindriften. Sametinget fremhevet i særlig grad betydningen av at det etableres en kompensasjonsordning for reindriftens avgifter på kjøp og bruk av driftsmidler.

Stortingsproposisjonen om Reindriftsavtalen 2008/2009 vil ikke bli behandlet av Sametinget. Imidlertid vil Sametingsrådet avgi en uttalelse med hensyn til den fremforhandlede avtalen på rådsmøte i mai/juni.

Samlet sett er reindriften i en positiv økonomisk utvikling. Dette har i det vesentligste sammenheng med et høyt slakteuttak og en økning i prisen på rein-kjøtt. Økningen har vært spesielt positiv for Finnmark. Her har man hatt en prisøkning på 20 pst. fra 2003/2004 til inneværende slaktesesong. Når det

gjelder slakteuttak i Finnmark, har det økt med hele 57 pst. fra perioden 2001/2003 til perioden 2004/2007.

Inntektsnivået er imidlertid generelt lavt i næringen. Godtgjørelse til arbeid og egenkapital er foreløpig beregnet til om lag 130 000 kroner per årsverk i 2007. Det er store regionale forskjeller, og utviklingen er foruroligende i deler av Nordland og Nord-Trøndelag ved at produksjonen er betydelig redusert de to siste driftsår grunnet store tap.

De senere års reindrifftsavtaleforhandlinger er gjennomført med basis i gjeldende mål og retningslinjer for reindrifftspolitikken som er trukket opp i St.meld. nr. 28 (1991–1992) En bærekraftig reindrift og Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 167 (1991–1992).

Målsettingene i St.meld. nr. 28 (1991–1992) forutsetter at reindrifftspolitikken sees i en samepolitisk sammenheng. Sikring av næringens økonomiske grunnlag blir i en slik sammenheng en nødvendig forutsetning for kulturell bærekraft.

I etterkant av behandlingen av St.meld. nr. 28 (1991–1992) har Stortinget to ganger i året behandlet reindrifftspolitikken, ved den årlige reindrifftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet. Regjeringen og Stortinget har videreført hovedlinjene i meldingen, men det er viktig å presisere at hvert år er det blitt foretatt justeringer, og nye momenter i forvaltningen av reindriften er blitt vektlagt. Ett forhold som Stortinget særlig har påpekt, er at fastsetting av rammebetingelser skal skje i samarbeid med reindrifftsutøverne.

Ny reindrifftslov ble vedtatt av Stortinget i juni 2007, og trådte i kraft 1. juli 2007. Den nye loven gir næringen et selvstendig ansvar for at reindriften skal bli bærekraftig, samtidig som myndighetene fortsatt har et overordnet ansvar for utviklingen. Gjennom bruksregler skal distriktet selv foreslå et reintall med utgangspunkt i de tilgjengelige beitene som det aktuelle distrikt og tilhørende siidaer har til disposisjon. Reindrifftsstyret skal til slutt vedta reintallet.

Forhandlingene om en ny reindrifftsavtale for 2008/2009 startet med at Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) la fram sitt krav med en økonomisk ramme på 120,1 mill. kroner; en økning på 23,1 mill. kroner i forhold til gjeldende avtale på 97,0 mill. kroner. Med enkelte justeringer og satsøkninger ble de kostnadssenkende og direkte tilskuddene foreslått videreført. For å kunne møte reindrifftens utfordringer med hensyn til bl.a. klimaendringer og behov for infrastruktur, ble det foreslått en økning av Reindrifftens utviklingsfond. Videre ble det foreslått en engangsbevilgning på 2,0 mill. kroner. til gjennomføring av den fjerde Verdenskongressen for reindrifftsfolk i 2009. I tillegg ble det fremmet krav på utsiden av forhandlingene knyttet til bl.a. skatter og avgifter

på driftsmidler i reindriften, økning av det skattemessige reindrifftsfradraget, samt at det bevilges midler til de distriktene som er utelukket fra vinterbeiter i Sverige på bakgrunn av at forhandlingene om ny Norsk-svensk reinbeitekonvensjon ennå ikke er sluttført.

I forkant av at staten la fram sitt tilbud, ble NRL orientert i eget brev fra Finansdepartementet om at det vil bli gjennomført en økning av reindrifftsfradraget til samme nivå som jordbruksfradraget og det særskilte fradraget for skiferproduksjon. Dette innebærer at fra og med inntektsåret 2009 vil minstefradraget øke fra 36 000 kroner til 54 200 kroner pr. år. Videre økes fradragprosenten fra 19 pst. til 32 pst. for inntekten opp til et samlet fradrag på 142 000 kroner.

I forbindelse med at staten la fram sitt tilbud ble det påpekt at skatt ikke er et forhandlingstema under reindrifftsavtaleforhandlingene. Imidlertid må inntektsvirkningen av endringer i det særskilte næringsrettede skattefradraget tas med i vurderingen av behovet for inntektsgivende tiltak på avtalen, på tilsvarende måte som i jordbruksforhandlingene.

På bakgrunn av de nevnte forhold ble det lagt til grunn for tilbudet at en økning av reindrifftsfradraget innebærer et provenytap på 3,7 mill. kroner. Omregnet til inntekt før skatt, jf. metoden som benyttes ifm jordbruksforhandlingene, tilsvarer økningen av reindrifftsfradraget en økning av avtalerammen på 5,6 mill. kroner.

Resultatet av forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2008/2009 innebærer en avtale som skal legge til rette for økt omsetning av reinkjøtt, samt å stimulere næringen til størst mulig slakteuttak og verdiskaping innenfor gitte rammer. De produksjonsavhengige tilskuddene som ble innført ved Reindrifftsavtalen 2003/2004, er videreført. En videreføring har vært sentralt både for staten og NRL. Bakgrunnen er at de gjennomførte endringene har medført en stimulering til økt slakting og verdiskaping i næringen, samt bidratt til en forutsigbarhet hos den enkelte reindrifftsutøver. Samlet sett underbygger de tiltak som nå er fremforhandlet den dreining man har hatt i reindrifftsavtalens virkemidler de senere årene, med et mer næringsrettet fokus og en tilrettelegging for de reindrifftsutøverne som har reindrift som hovednæring.

I tillegg til selve avtalen er det i sluttprotokollen til avtalen enighet om at regelverket for radioaktivitetstiltak i slaktesesongen 2008/2009 fastsettes etter de samme prosedyrer som forskriftene etter reindrifftsavtalen. Videre vises det til at det er avsatt 3,0 mill. kroner over kap. 1147 til finansiering av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt i 2008.

Den inngåtte avtalen har en egen protokolltilførsel fra NRL angående reindrifftens avgifter knyttet til kjøp og bruk av driftsmidler. NRL viser til at reindrif-

ten oppfatter dagens avgiftsregime som både urimelig og urettferdig, og forventer at reindriften behandles som en næring og på den måten sidestilles med andre primærnæringer i Norge når det gjelder avgiftsfritak i forbindelse med anskaffelse og bruk av driftskjøretøy.

Som vedlegg til proposisjonen følger reindrifts-avtalen for 2008/2009, sluttprotokollen til avtalen og en oversikt over fordelingen av avtalemidlene. Som uttrykt vedlegg til proposisjonen følger Totalregnskap for reindriftsnæringen (av november 2007) og Ressursregnskap for reindriftsnæringen (av januar 2008).

1.2 Nærmere om sentrale utfordringer og strategier

Reindriften representerer i utgangspunktet en god og fornuftig ressursutnyttelse i marginale fjell- og utmarksområder. Den bidrar til et næringsmessig mangfold, og den er en sentral bærer av samisk kultur. Reindriften som næring, kultur og livsform er på mange måter unik både i en nasjonal og internasjonal sammenheng. Den fortjener derfor positiv oppmerksomhet og fokus på tiltak som gjør at næringen kan sikres, utvikles og styrkes. Flere steder er det også reindriften som er den sentrale bidragsyteren til de levende bygder.

Regjeringens føringer for reindriftspolitikken finnes i Soria Moria-erklæringen av 13. oktober 2005, samt i St.prp. nr. 1 (2006–2007) Landbruks- og matdepartementet.

De to sentrale virkemidlene for å nå de reindriftspolitiske målene er reindriftsloven og reindriftsavtalen.

Den nye reindriftsloven legger på en helt annen måte enn tidligere til rette for større grad av internt selvstyre i næringen. Samtidig er det utformet sanksjonsregler som gir styringsmaktene hjemmel til å følge opp i de tilfeller det interne selvstyre ikke fungerer, eller det er nødvendig med hensyn til ressursgrunnlaget eller andre samfunnsinteresser.

Landbruks- og matdepartementet mener reindriftspolitikken bør føres videre basert på Stortingets forutsetninger og ut fra situasjonen man står overfor i næringen. Departementet ser det som viktig å videreføre og videreutvikle de omleggingene som ble gjennomført i reindriftsavtalen for 2003/2004. I dette arbeidet er det sentralt å fortsette arbeidet med å forenkle og effektivisere reindriftsavtalens virkemiddel-system. For å skape en nødvendig forutsigbarhet innenfor næringen, samt en effektiv oppfølging av juridiske virkemidler, er det nødvendig med stabile rammebetingelser. Rammebetingelser i denne sammenheng er distrikts- og siidagrener i tillegg til beitetider, samt øvre reintall for den enkelte siida. Reindriften er en særlig arealavhengig næring. Inngrep og

uro innenfor reinbeiteområdene har økt de siste årene. Departementet vil forsterke innsatsen for å få redusert dette problemet. Regjeringen har besluttet å opprette et interdepartementalt prosjekt med formål å få økt oppmerksomhet og kunnskap omkring arealforvaltning og reindrift, samt å legge til rette for en bedre sikring av reindriftens arealer.

For at reindriften fortsatt skal være det bærende element i samisk kultur, er det viktig at den blir oppfattet og forvaltet som en næring med økonomisk verdiskaping og effektiv produksjon. Departementet vil prioritere en slik utvikling av reindriften.

1.2.1 Markedsforhold

Reineierne har på markedssiden liten tradisjon for å organisere seg, og står i markedet frem som en fragmentert gruppe. Dette har delvis endret seg de siste årene ved at enkelte reineiere bl.a. har gått sammen og dannet et eget salgslag. Industriledet er mer konsentrert. I kalenderåret 2007 var det 25 registrerte slakterier som innrapporterte slaktning av norsk rein. Seks slakterier, fire i Finnmark og to i Trøndelag, sto for vel 80 pst. av slaktingen.

Den vanskelige markedssituasjonen for reinkjøtt i 2003 gjorde det nødvendig å sette inn flere tiltak, bl.a. på markedsføringssiden. I tillegg til økt markedsføringsaktivitet ble blant annet Kontaktforumet for reinkjøttomsetning etablert. NRL leder forumets arbeid. Det er avgjørende at NRL er en pådriver i forbindelse med Kontaktforumets arbeid, og derigjennom bidrar til en optimalisering av slaktning og omsetning av reinkjøtt.

De tiltak som ble iverksatt, har hatt en positiv effekt ved at man nå ikke har omsetningsproblemer for reinkjøtt. Dette har også gitt en mer gunstig prisutvikling.

Reinkjøttbransjen har spesielle og differensierte omstillingsbehov. For å sikre en framtidsrettet reindrift, er reindriftens og reinkjøttmarkedets generelle rammevilkår og næringens egen omstillings- og samarbeidsevne viktige forutsetninger.

1.2.2 Fastsetting av rammebetingelser i reindriften

For å nå målet om en bærekraftig reindrift er det helt avgjørende at det foreligger rammebetingelser som utøverne av reindriften kan forholde seg til. Dette underbygges av Riksrevisjonens Dokument nr. 3:12 (2003–2004) Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig bruk av reinbeiteressursene i Finnmark. Disse forholdene er også påpekt av næringskomiteen flere ganger i behandlingen av den årlige Reindrifts-avtalen, sist ved behandlingen av Reindriftsavtalen 2007/2008, jf. Innst. S. nr. 284 (2006–2007).

Reindriftsforvaltningen og Reindriftsstyret har arbeidet i flere år med rammebetingelsene, og i den forbindelse vedtatt retningslinjer for dette arbeidet. Retningslinjene omfatter fastsetting av grenser mellom reinbeiteområdene, distrikt og siidaer, fastsetting av beitetider for de ulike årstidsbeitene, samt høyeste reintall basert på det samlede arealet av de ulike årstidsbeitene. Med bakgrunn i de vedtatte retningslinjene har forvaltningen utarbeidet en treårig plan for fastsetting av de resterende rammebetingelsene.

Selv om prosjektet i liten grad har ført frem med hensyn til konkrete avtaler, er det likevel utprøvd en arbeidsmetode hvor næringen selv i stor grad har hatt regien for fremdriften og løsningene. Dette vil komme til nytte i oppfølgingen av ny reindriftslov ved utarbeidelse av bruksregler. Gjennom prosessen med utarbeidelse av bruksregler skal bl.a. beitebruk, reintall og beitetider avklares som rammebetingelser for det enkelte distrikt.

Distriktene starter sommeren 2008 arbeidet med å utarbeide bruksregler etter den nye loven. Mot slutten av året eller i løpet av første halvår 2009 vil man ha høstet erfaringer med dette arbeidet og avdekket eventuelle behov for annen oppfølging som måtte foreligge, for eksempel når det gjelder rettighetsmessige avklaringer. Departementet vil komme tilbake til dette når arbeidet med implementeringen av den nye loven er kommet noe lenger.

1.2.3 Verdiskapingsprogrammet for reindrift

Ved forhandlingene om Reindriftsavtalen 2007/2008 ble avtalepartene enige om at Verdiskapingsprogrammet for rein skulle evalueres. Innovasjon Norge fikk i oppdrag å gjennomføre evalueringen. Med bakgrunn i evalueringsrapporten og erfaringene med programmet ble avtalepartene enige om enkelte justeringer i forhold til programmets satsingsområder og administrasjon. Når det gjelder evalueringsrapporten, trekkes særlig frem behovet for en videreutvikling av de videreførelingsanleggene som er etablert. Videre understrekes behovet for økt vektlegging av markedskompetanse og markedsarbeid for å lykkes med å nå målene for programmet.

Når det gjelder administrasjonen av ordninger, viser evalueringsrapporten til at det er behov for en bedre oppfølging fra Innovasjon Norge overfor styringsgruppen.

1.2.4 Grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige

Konvensjon av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite opphørte å gjelde 1. mai 2005. Stortinget vedtok 17. juni 2005 endringer i lov 9. juni 1972 om reinbeite mellom Norge og Sverige som innebærer at forvaltningssystemet i henhold til 1972-konvensjonen videreføres på norsk side. På svensk

side har man inntatt det standpunkt at Lappekodisillen alene skal regulere den grenseoverskridende reindriften og at noen ytterligere særskilt lovgivning ikke er nødvendig. Dette innebærer at rettstilstanden for den grenseoverskridende reindriften, inntil en ny konvensjon måtte foreligge, er forskjellig i de to land.

Forhandlingene med Sverige om en ny reinbeitekonvensjon ble tatt opp igjen i desember 2005. Forhandlingsprosessen kan forventes slutført i løpet av sommeren 2008. En ny konvensjon vil likevel tidligst kunne tre i kraft høsten 2009.

1.2.5 Tap av rein grunnet rovvilt

Det er mange årsaker til at rein tapes. De viktigste er ugunstige vær- og beiteforhold, rovvilt, sykdom, ulykke og tyveri. Rovvilt står imidlertid for en betydelig andel av de totale tapene. Hovedårsaken til at reindriftsnæringen er spesielt utsatt for rovvilttap, er at rein er det eneste beitedyret som finner sin næring i utmark hele året. Dette innebærer at driftsformen i seg selv gir en økt tapsrisiko, og det gjør reindriftsnæringen spesielt sårbar ved en økning i rovviltstammene.

Tap grunnet fredet rovvilt har vært økende i hele reindriften, og situasjonen er i enkelte regioner bekymringsfull. Den store differansen mellom omsøkt og erstattet rovvilttap har økt konfliktnivået. Derfor er det et stort behov for å øke innsatsen på å dokumentere tap. Samtidig er det et behov for å klarlegge nærmere de regionale/områdevis forskjeller i tapsårsak. I motsetning til deler av Finnmark er det i Nord-Trøndelag, Nordland og Troms ikke et problem med overbeite. Til tross for dette er det store tap som går utover produksjonen i næringen. Det vil i løpet av 2008 bli igangsatt omfattende studier for å dokumentere produksjonen og tapene i disse områdene.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppbøen Hansen og Arne L. Haugen, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfonn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til St.prp. nr. 63 (2007–2008), som er fremforhandlet av partene, staten og Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL), til de mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindriftspoli-

tikken som er trukket opp i St.meld. nr. 28 (1991–1992) En bærekraftig reindrift, og til Stortingets behandling av denne, jf. Innst. S. nr. 167 (1991–1992).

Komiteen viser videre til de mål som er satt av Stortinget om at reindriften skal være bærekraftig, både i økologisk, økonomisk og kulturell forstand, noe som er stadfestet i ny reindriftslov, Ot.prp. nr. 30 (2006–2007), jf. Innst. O. nr. 57 (2006–2007). Sammen med den årlige reindriftsavtalen er dette de to sentrale virkemidlene for å nå de reindriftpolitiske målene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at den fremforhandlede reindriftsavtalen har en ramme på 97,0 mill. kroner. I forkant av forhandlingene orienterte staten NRL om at det vil bli gjennomført en økning i reindriftsfradraget til samme nivå som jordbruksfradraget og det særskilte fradraget for skiferproduksjon, noe som innebærer at minstefradraget fra og med 2009 øker fra 36 000 kroner til 54 000 kroner pr. år, og videre at fradragprosenten økes fra 19 pst. til 32 pst. for inntekten, opp til et samlet fradrag på 142 000 kroner. Flertallet har videre merket seg at disse endringene tilsvarer en økning i avtalerammen på 5,6 mill. kroner.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg at inntektsnivået i reindriftnæringen generelt er lav, men at næringen, samlet sett, er i en positiv utvikling grunnet høyt slakteuttak og en økning i prisene på reinkjøtt. Dette gjelder spesielt for Finnmark.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser for øvrig til de store geografiske variasjonene i reindriften der vederlag for arbeid og kapital i Nord-Trøndelag utgjør 305 237 kroner pr. årsverk, mens tilsvarende for Karasjok er 83 951 kroner. Gjennomsnittlig vederlag for arbeid og kapital i næringa er om lag 130 000 kroner pr. årsverk i 2007. Dette underbygger, etter flertallets mening, at det er et stort utviklingspotensial i deler av reindriften.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er enig i at avtalen legger til rette for økt omsetning av reinkjøtt, samt at den stimulerer næringen til størst mulig slakteuttak og verdiskaping innenfor gitte rammer. Dette stimulerer dem som satser på reindriften som hovednæring.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at det er avsatt 3,0 mill. kroner over kap. 1147 til finansiering av kostnader vedrørende radioaktivitet i reinkjøtt i 2008.

Flertallet viser til at ny reindriftslov ble vedtatt i Stortinget våren 2007, og trådte i kraft 1. juli 2007. Loven var resultatet av en lang og grundig prosess, og de nye reglene er en nyvinning både for reindriften og for samfunnet. Flertallet viser til at den nye reindriftsloven på en helt annen måte enn tidligere legger til rette for internt selvstyre i reindriften, samtidig som det gir myndighetene mulighet til å ivareta sitt overordnede ansvar for at reindriften er bærekraftig. Flertallet har bl.a. merket seg at det er etablert nye virkemidler som kan settes inn når et for høyt reintall skal reduseres. Flertallet forventer at arbeidet med å sikre reindriften stabile rammebetingelser, som distrikts- og siidagrenser, beitetider og øvre reintall innenfor den enkelte siida, blir gitt høyeste prioritet.

Flertallet har for øvrig merket seg at Regjeringen har besluttet å opprette et interdepartementalt prosjekt med formål å få økt kunnskap omkring arealforvaltning og reindrift, for gjennom dette å legge til rette for en bedre sikring av reindriften arealer.

Flertallet ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en statusrapport når det gjelder implementeringen av den nye reindriftsloven i forbindelse med behandling av neste års avtale.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at reindriftnæringen har store utfordringer med blant annet sterk nedbeiting av lav, rovdyrta og press fra andre arealbrukere, og at proposisjonen om reindriftsavtalen undervurderer disse utfordringene. I Ot.prp. nr. 25 (2006–2007) Om lov om reindrift (reindriftsloven) ble dette beskrevet slik:

"Reintall og beitebelastning har, når det gjelder Finnmark, stått på dagsorden i flere tiår uten at man har kommet fram til gode og omforente løsninger. I deler av Finnmark kan det se ut som begrenset slakteuttak resulterer i høy konkurranse om beitene, og derigjennom stor sårbarhet for harde vintre. Bestanden får vokse relativt ubegrenset i gode år med god tilgang til beitene, og preges av til dels store tap i år der beitene låses på grunn av is og snødekke. Per i dag er reintallet i mange områder i Finnmark betraktelig høyere enn det myndighetene anser som bærekraftig i forhold til ressursgrunnlaget."

Disse medlemmer viser til spørsmål fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til statsråd Terje Riis Johansen i Stortingets spørretime onsdag 23. april 2008, hvor det ble vist til oppslag i media om at store deler av Finnmarksvidda var nedbeitet og

at reinsdyrene var så avmagret at de døde under transport til sommerbeite. Disse medlemmer mener at situasjonen slik den ble beskrevet, er svært alvorlig både for miljøet, dyrevelferden og kjøttkvaliteten.

Disse medlemmer viser til at det er 16 år siden det sist ble laget en stortingsmelding om utfordringene til reindriftsnæringen, jf. St.meld. nr. 28 (1991–1992), og er undrende til at Regjeringen lar hele denne stortingsperioden passere uten å gå nærmere inn på de utfordringene denne næringen har. Disse medlemmer viser til Ot.prp. nr. 25 (2006–2007), Innst. O. nr. 72 (2006–2007), hvor Framskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmet forslag om å be Regjeringen legge frem en egen stortingsmelding om reindrift.

Slik disse medlemmer ser det, har ikke behovet for en stortingsmelding blitt mindre med årene, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen stortingsmelding om reindrift innen våren 2009."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er også opptatt av bærekraften i reindriftsnæringen, og vil i den forbindelse vise til statsråd Terje Riis-Johansens svar av 8. april 2008 til stortingsrepresentant for Høyre, Elisabeth Røbekk Nørve, hvor det ble uttalt at:

"Som kjent er det problemer med et for høyt reintall i deler av Finnmark. Dette er et forhold som Stortinget er godt kjent med, og der Stortinget også har gjort det klart at det er en hovedutfordring i reindriftspolitikken å bringe reintallet i disse områdene i bedre balanse med naturgrunnlaget."

Disse medlemmer er enige i at det er helt avgjørende for å nå målet om en bærekraftig reindrift at det foreligger rammebetingelser som utøverne av reindriften kan forholde seg til, og disse medlemmer forutsetter at Regjeringen involverer seg aktivt i arbeidet med næringens rammebetingelser slik at man sikrer bærekraftighet også med hensyn til reintallet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener reindriftspolitikken er moden for endring og at næringsavtalesystemet med store offentlige overføringer har utspilt sin rolle. Disse medlemmer mener at mange av næringens utfordringer skyldes det politiske næringsavtalesystemet og at utviklingen ikke kan snus dersom ikke politikken blir endret. Til tross for betydelig kapitalinnsprøytning og mange tiltak opplever deler av næringen fortsatt en negativ utvikling. Disse

medlemmer vil i denne sammenheng spesielt vise til situasjonen i Nordland og Nord-Trøndelag.

Disse medlemmer viser til at reindriftspolitikken har ført til en økologisk katastrofe med store nedbeitede områder og underernærte dyr mange steder. Statlige tilskudd er også produksjonsdrivende, noe som fører til problemer for næringen.

Disse medlemmer mener at reintallet, spesielt i Vest-Finnmark, er altfor høyt, og at det må iverksettes kraftige tiltak for å få redusert dette betydelig. Det er også uklart hvor mange rein som finnes. Disse medlemmer viser til at det i en rekke år har vært forsøkt å få ned reintallet i en dialog med reindriftsnæringen, men at dette ikke har gitt ønsket resultat.

Disse medlemmer mener rammevilkårene i reindriftsnæringen ikke skal skille seg vesentlig ut fra det som er vanlig i andre næringer. Disse medlemmer vil derfor avvikle reindriftsavtalen og legge statlige økonomiske tiltak overfor reindriften til statsbudsjettet uten forutgående forhandlinger.

Disse medlemmer viser til sine merknader og forslag ved behandlingen av reindriftsloven. Dersom intensjonene i reindriftsloven skal fungere, mener disse medlemmer at myndighetene må ha vilje til raskt å ta i bruk de sanksjonsordninger som loven åpner for. Disse medlemmer mener at avtalesystemet og overføringspolitikken forsterker næringens vanskeligheter.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Forslaget til reindriftsavtale bifalles ikke."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til økonomiske tiltak overfor reindriftsnæringen i en overgangsperiode i statsbudsjettet uten forutgående forhandlinger."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre mener det er viktig at politikken på området er balansert i forhold til hele næringsmiddelkjeden, og viser til at manglende norsk produksjon frem til 2003 ble kompensert med import til redusert toll. Den vanskelige markedssituasjonen for reinkjøtt i 2003 gjorde det nødvendig å sette inn flere tiltak, og i tillegg til økt markedsføringsaktivitet ble Kontaktforumet for reinkjøttomsetning etablert. Disse medlemmer registrerer at det i St.prp. nr. 63 (2007–2008) uttales at de tiltak som ble iverksatt, har hatt en positiv effekt ved at man nå ikke har omsetningsproblemer for reinkjøtt. Disse medlemmer merker seg at dette står i motstrid til at det rapporteres om mangel på reinkjøtt i det norske markedet. Firmaer som H. Mydland AS i Troms, H.O. Grindheim AS i Hordaland og Smedstuen Gård AS i Akershus kan fortelle om mangel på reinkjøtt, og av rundskriv

03/07 fra Statens landbruksforvaltning fremgår det at fremlagt tallmateriale viser en underdekning i markedet på ca. 200 tonn reinkjøtt i forhold til forrige sesong. Disse medlemmer er skuffet over at Regjeringen ikke gjør mer for å ivareta hensynet til produsenter og forhandlere av reinsdyrkjøtt.

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge frem en egen stortingsmelding om reindrift innen våren 2009.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteens tilråding fremmes av samtlige komiteens medlemmer, unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

I statsbudsjettet for 2008 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1147		Reindrifftsforvaltningen	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, reduseres med	4 000 000
		fra kr 9 870 000 til kr 5 870 000.	
1151		Til gjennomføring av reindrifftsavtalen	
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet, økes med	4 000 000
		fra kr 39 800 000 til kr 43 800 000.	

II

Stortinget gir Landbruksdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte reindrifftsavtalen, som er knyttet til bevilgninger i 2009.

Oslo, i næringskomiteen, den 16. juni 2008

Ola Borten Moe
leder

Arne L. Haugen
ordfører

